

Geen gesloten deuren meer: dit zorgcentrum geeft mensen met dementie vrijheid in de natuur

 bd.nl/brabant/geen-gesloten-deuren-meer-dit-zorgcentrum-geeft-mensen-met-dementie-vrijheid-in-de-natuur~a1167b52

23 november 2024

Cobet en haar moeder Elisabeth Bernhold maken een wandeling door buurtschap Nieuwe Hoeven. Rechts de appartementjes van de bewoners, met een terrasje. © Wouter van Assendelft

SCHAIJK - Geen donkere gangen meer met gesloten deuren, maar een buurtschap waar mensen de vrijheid hebben om bij de buurman op de koffie te gaan of te wandelen in het bos. Nieuwe Hoeven toont dat de zorg ook anders kan, zelfs voor de zwaarste patiënten met dementie. Hoe bevalt dat?

Pieter van Klinken 23-11-24, 13:30 Laatste update: 23-11-24, 15:29

Aan de rand van natuurgebied de Maashorst in Schaijk is een nieuw wijkje verrezen. Waar eerst een verpleeghuis stond voor mensen met dementie, is nu een buurtschap gemaakt. De bewoners zijn dezelfde mensen als voorheen, en toch is alles anders. Nieuwe Hoeven biedt zorg, maar in een totaal nieuw jasje.

Alle patiënten hebben hun eigen voordeur. Iedereen kan op elk moment van de dag de deur uit. Wanneer ze willen. Even naar de buurtwinkel voor een fles melk? Kan op Nieuwe Hoeven. Naar het café voor een kopje koffie of om te lunchen? Kan er ook: intern

in het buurthuis of De Hooimijt.

„Hier stond eerst een heel groot gebouw, met daarin lange, donkere gangen en allemaal gesloten afdelingen. De mensen hadden een heel kleine kamer en gedeeld sanitair.” Regiomanager Carolien Jordens van BrabantZorg, die verantwoordelijk is voor Nieuwe Hoeven, kijkt nog één keer terug naar hoe het ooit was. „Een instituut zoals je dat voorstelt vlak na de oorlog.”

Ja, ik wil elke week het beste van het Brabants Dagblad (Premium) ontvangen via e-mail

Terwijl ze vertelt, gaat haar blik naar buiten. Een meneer met dementie werkt samen met zijn echtgenote in de tuin. De vrouw plukt wat onkruid uit het tuintje, de man veegt de tegels schoon. Het is zijn eigen terras, van zijn eigen huisje.

Laatste zonnestralen

Wie niet beter weet, denkt in een vakantieparkje te zijn, op deze stralende novemberdag. Een kleine tien gebouwen staan er, elk met negen appartementjes. Op de terrasjes zitten enkele mensen lekker te genieten van de laatste zonnestralen. Pas als je goed kijkt, zie je dat ze geen echte vakantievierders zijn.

De bewoners van Nieuwe Hoeven zijn veelal mensen met dementie, in combinatie met een andere zorgvraag. Zware patiënten. Toch wilde BrabantZorg deze mensen extra vrijheid geven, vertelt bestuursvoorzitter Miriam Haagh. „We zien dat veel licht en beweging mensen met dementie goed doen. Daar is dit hele plan voor gemaakt.”

„We merken dagelijks dat het een verschil maakt. Ook mensen met complexe gedragsproblematiek hebben baat bij buiten zijn, een eekhoortje zien en dat gewoon eens volgen. Dat doet veel met je. We zagen de mogelijkheden wel, maar we hadden het gebouw er niet voor.”

Het hele plan is gestoeld op wetenschappelijk onderzoek naar meer kwaliteit van leven voor mensen met dementie, zegt Jordens. Inspiratie deden ze op bij ZorgErf in Putten, waar mensen met lichtere vormen van dementie ook relatief vrij in de natuur wonen. „Kleinschaligheid, dat mensen elkaar goed kennen is belangrijk.”

Vandaar die groepswoningen met telkens negen appartementen, een gedeelde huiskamer en keuken. Terwijl de appartementen zelf ook groot genoeg zijn en voorzien van een eigen keukenblok, douche en wc.

Elisabeth Bernhold (84) is er maar wat blij mee. Vanuit haar appartement kijkt ze zo het bos in, terwijl de vogels vanuit het natuurgebied naar het drinkbakje op haar terras vliegen. „Ik ben met alles tevreden”, zegt ze, terwijl ze iedereen Wilhelmina-pepermuntjes aanbiedt vanuit een groot blik. „De eerste maanden ging ze steeds haar appartement uit om te plassen. Ze was helemaal niet meer gewend dat ze gewoon in haar eigen huis naar de wc kon”, zegt haar dochter Cobet.

Dementie breekt door

De natuur brengt Elisabeth in gedachten terug naar haar jeugd. Ze werd geboren in Indonesië. „Midden in de natuur daar. Ik ben gek op de natuur.” Met Elisabeths gezondheid gaat het minder tegenwoordig, vertelt Cobet. „De dementie breekt nu echt door. Maar toch geniet ze nu meer dan voorheen. Ze kan zo de deur opendoen en de natuur in. Ook voor de familie is dat fijn”, zegt ze, terwijl ze Elisabeth een jas aantrekt voor een ommetje.

Daar zou ze zomaar Marise op ten Berg (60) kunnen tegenkomen. Die wandelt wat af. „Tussen de veertig- en vijftigduizend stappen per dag. Die loopt elke dag de Vierdaagse”, vertelt haar partner Ingrid Verhoeven uit Lith.

In het verpleeghuis waar ze zat, leverde dat problemen op. „Ze kneep er steeds tussenuit. Ze is zo reteslim dat ze altijd wel een opening vindt. Nu ze hier woont, kan ze lopen wat ze wil. Ze voelt zich daardoor gelukkig. Dat is het enige dat voor mij belangrijk is.”

Geen stalen hekken meer

Het terrein is ook gemaakt om te wandelen. Vele kronkelpaadjes, altijd zicht op de Maashorst. Geen grote stalen hekken meer in beeld, laat teammanager Ronca Francissen zien. „Het zijn allemaal van die lage, houten schapenhekjes. Ze vallen bijna niet op, waardoor je vol zicht houdt op de natuur. En er is geen bewoner die er zelfs maar in de buurt komt.” Die grote stalen hekken zijn er nog wel, voegt Jordens toe. „Die zijn alleen aan het zicht onttrokken door het bos.”

Personeel van Nieuwe Hoeven is tevreden met de nieuwe werkplek. Jordens: „Ze hebben heel veel plezier van deze manier van werken met de bewoners. Ze zien dat dit echt bijdraagt aan hun leven; hoe bewoners nu zaken oppakken en samen aan dagelijkse activiteiten meedoen. Ze leven op. Ja, dat maakt het werk heel mooi. Dat geeft voldoening.”

Melk en eieren

Nieuwe Hoeven was een van de eerste verpleeghuizen voor mensen met dementie in Nederland. Het gebouw was daarmee al vijftig jaar oud, dus duidelijk aan vervanging toe. Voor het plan van ontwikkelaar BrabantWonen was 18,5 miljoen euro nodig. Nu staat er een duurzame buurtschap, met gebouwen die voornamelijk van hout zijn. Zonder gas en met honderden zonnepanelen om de benodigde stroom op te wekken.

De moestuintjes om de buurtwinkel te vullen moeten nog komen. En de schapen en kippen voor melk en eieren, zodat het ook echt een buurtschap wordt, die volgen nog. Tot die tijd zal Nieuwe Hoeven misschien nog een vakantiepark lijken. Voor wie niet goed kijkt. Want het is toch echt een zorglocatie voor mensen met complexe problemen.